

Notulen van de vergadering
gehouden op vrijdag 1 maart 1963 in de Trêveszaal, aange-
vangen 's morgens om tien uur en 's middags voortgezet

Aanwezig: De minister-president De Quay en de ministers
Van Aartsen, Beerman, Cals (punten 1, 9-17,
23-26, 27a en 27b), Korthals, Luns (punten 2-8
en 13-27), Marijnen, De Pous, Toxopeus, Veldkamp,
Visser en Zijlstra (Afwezig is minister Klompé)

Voorts zijn aanwezig de staatssecretarissen
Van den Berge (punten 8 en 21), Bot (punt 20),
Roolvink (punten 13 en 14) en Stijkel (punten
8 en 13)

Secretaris: J.Middelburg

1. Notulen van de vergadering van 15/18 februari 1963; opmerking
n.a.v. punt 21a: Vrijwilligersprogramma

Minister Cals herinnert eraan, dat minister Luns ver-
klaarde, dat de vertegenwoordiger van Onderwijs, Kunsten en
Wetenschappen bij vijf van de zes vergaderingen van de inter-
departementale commissie ITH niet aanwezig was geweest. Het is
hem echter gebleken, dat alle vergaderingen van deze commissie
door een vertegenwoordiger van zijn departement zijn bijgewoond.
In die vergaderingen heeft dit onderwerp niet op de agenda ge-
staan, maar er is slechts in één vergadering een mededeling
over gedaan, terwijl in een andere vergadering antwoord is ge-
geven op een vraag van de zijde van Onderwijs, Kunsten en Weten-
schappen hoe het met deze zaak staat. Wel is aan de Nederlandse
Jeugd Gemeenschap gevraagd om even met haar actie te wachten.
Spreker kan zich niet verenigen met de beslissing, dat Buiten-
landse Zaken alleen het contact met het particuliere initiatief
onderhoudt. Van die zijde heeft men een brief gezonden, waarin
een audiëntie bij minister Luns wordt gevraagd. Bovendien wil
men bij het gesprek ook andere departementen (Onderwijs, Kunsten
en Wetenschappen, Sociale Zaken en Volksgezondheid, Maatschap-
pelijk Werk) betrekken. Spreker heeft voorts twee verzoeken ont-
vangen om subsidie te verlenen aan activiteiten die in hetzelfde
vlak liggen. Hij stelt voor, dat niet over de verdeling van de
beschikbaar gestelde f.800.000 wordt beslist, voordat dit weer
in de raad is geweest. *Minister Veldkamp sluit zich bij het betoog van minister Cals aan.*

Minister De Pous merkt op, dat de ministerraad heeft
afgewezen, dat een kleine groep van vertegenwoordigers van
enkele departementen zich in het bijzonder met deze zaak zou
bezig houden. Minister Cals antwoordt, dat er een kleine sub-
commissie bij de ITH bestaat. De minister-president is van

oordeel.....

ministerraad
1 maart 1963

van de EEG-commissie zaken, die moeilijk aanvaardbaar zijn, zoals het inkomenspariteitsbeginsel. In de Duitse landbouw liggen de lonen op een belangrijk lager niveau (60%) dan de industrielonnen; aanvaarding van dit beginsel zou betekenen, dat de toch al hoge Duitse prijzen van landbouwprodukten nog verder opgejaagd zouden worden. Een tweede bezwaar heeft betrekking op de gedachte de richtprijzen te koppelen aan de indexcijfers van de kosten van levensonderhoud. De kosten van levensonderhoud hangen immers in belangrijke mate af van de prijzen der agrarische produkten, zodat men op deze wijze een spiraalbeweging zou ontwikkelen. In de zogenaamde marathonzitting in januari 1962 is besproken, dat de prijzen voor landbouwprodukten afgestemd moeten zijn op de rationeel geleide en economisch levensvatbare bedrijven. Dit beginsel wil men misschien wegschrijven door hiervoor in de plaats de term "ordnungsgemäss" als criterium te introduceren. De belangen van de consumenten komen in deze zaak onvoldoende tot hun recht en evenmin het Nederlandse streven om de bestaande handelsstromen in stand te houden. De minister van Landbouw en Visserij is het met deze opmerkingen in het algemeen eens, maar het gaat erom wat haalbaar is, nu de ministers van de andere EEG-landen in het algemeen anders over deze zaken denken. Daarom vraagt spreker zich af of men niet het beste ernaar kan streven, dat dit jaar nog geen prijstoening plaats vindt. Van vaststelling van te hoge landbouwprijzen moet men immers ook het ontstaan van belangrijke overprodukties vrezen.

Minister Marijnen bevestigt, dat tussen minister De Pous en hem geen meningsverschillen bestaan. Als praktische benadering acht spreker het beter thans deze criteria niet vast te stellen, maar na te gaan wat onzerzijds een gezonde ontwikkeling lijkt. Anders loopt men het gevaar, dat men later gesteld wordt voor de eerder met bezwaar aanvaarde criteria. Aan Duitse zijde bestaat het grootste bezwaar tegen prijstoening, aangezien de Duitsers met hun prijzen omlaag moeten. Aan Franse zijde heeft men hiertegen geen bezwaar. Spreker stelt voor akkoord te gaan met de procedure, dat de Nederlandse delegatie aan de Nederlandse gedachten inzake de prijstoening vasthoudt, hetgeen betekent, dat de criteria voor de prijstoening in de eerste tijd niet vastgesteld zullen kunnen worden. De raad verklaart zich hiermede akkoord.

5. Institutionele problemen van de EEG (Brief van de minister van Buitenlandse Zaken a.i. dd. 23 januari 1963, nr. 12523, met bijlage)

Minister Marijnen zegt ter toelichting van de nota, dat hij in toenemende mate wordt geconfronteerd met het probleem van de institutionele opzet van de EEG. Een deel van de nationale bevoegdheden, in het bijzonder ten aanzien van de landbouw, zijn overgedragen aan de EEG. De besluitvorming terzake berust ten dele bij de EEG-raad, maar voor die besluiten

is die raad.....

ministerraad
1 maart 1963

is die raad niet direct verantwoordelijk aan het Nederlandse parlement. De besprekingen in de EEG-raad zijn bovendien formeel geheim. Het is ook zo, dat de meeste zaken gecompliceerd zijn en daardoor niet te beoordelen door het Europese parlement. De procedure is zo, dat de Europese commissie een concept voor een regeling aan het Europese parlement zendt, maar dat deze wordt vastgesteld door de EEG-raad in tegenwoordigheid van de EEG-commissie. Later blijkt dan aan het Europese parlement hoe het besluit is vastgesteld en in hoeverre met wensen van het Europese parlement is rekening gehouden. Spreker herinnert aan de gang van zaken met het financiële reglement, dat ten dele in de afzonderlijke landbouwverordeningen al was neergelegd. Toen het EEG-landbouwbeleid al werkte, wilde men nog het financiële reglement naar het Europese parlement zenden (wat spreker met het oog op de mogelijk verlamme werking op het EEG-beleid heeft weten te verhinderen).

De minister-president wijst op de passage op bladz. 3 in de nota, dat niets belet, dat een bewindsman in het nationale parlement mededelingen doet omtrent het standpunt, dat hij in de EEG-raad heeft ingenomen. Minister Marijnen merkt op, dat de vergaderingen van de EEG-raad niet in het openbaar plaatsvinden, zodat de betrokken bewindsman niet kan zeggen hoe andere bewindslieden hebben gehandeld. Spreker geeft echter de vaste commissie uit de Kamer uitvoerige inlichtingen over de gang van zaken in Brussel voorzover het de landbouw betreft.

Minister De Pous gelooft, dat de ministerraad het wel ermede eens is, dat de bewindslieden zich helaas dikwijls zullen moeten verschuilen achter de geheimhouding. Hij meent, dat minister Luns op vragen hieromtrent een genuanceerd antwoord zou moeten geven. Spreker deelt mede, dat in de vergadering van de commissie-Ingenhousz de vorige dag sterk is gepleit o.a. voor een fusie van de executieven van de Europese Gemeenschappen. Hij veronderstelt, dat dit voortkomt uit een streven dat in het bedrijfsleven bestaat om het beleid in de EEG voort te zetten. Hij verwacht daarom, dat een vraag inzake de ministeriële verantwoordelijkheid binnen enkele weken wel weer terug zal komen. Minister Marijnen merkt op, dat door een fusie van de executieven de onderhavige kwestie volstrekt niet is opgelost. Als men in Brussel verder gaat met het landbouwbeleid, zal men voor een immense institutionele taak komen te staan. Minister Luns merkt op, dat een oplossing van de vermelde institutionele problemen op het ogenblik volstrekt uitgesloten is, aangezien de Franse regering afwijzend daartegenover staat.

Minister Beerman heeft in de nota gelezen, dat de beradslagingen in de EEG confidentieel zijn en dat een bewindsman alleen iets over zijn eigen standpunt zal kunnen mededelen, als hij dat goed acht. In dit verband stelt spreker de vraag wat de minister van Buitenlandse Zaken denkt van de ministeriële verantwoordelijkheid. Minister Luns antwoordt, dat volgens hem de bewindslieden aanvankelijk nog volstrekt verantwoordelijk zijn voor het standpunt, dat zij in de EEG-raad en de andere

ministerraden.....

ministerraad
1 maart 1963

ministerraden innemen. Zij zullen niet altijd alles omtrent de beraadslagingen kunnen mededelen, maar moeten dan zien zich te redden.

De raad verklaart zich vervolgens met de strekking van de onderhavige nota akkoord.

6. Vraagstukken in verband met een eventueel herstel van de betrekkingen met Indonesië (Brief van de minister van Buitenlandse Zaken dd. 18 februari 1963, nr. 28292/1194, met bijlagen)

Minister Luns deelt ter aanvulling van de nota mede, dat hij nog inlichtingen heeft ontvangen van een van de drie Nederlanders, die een bezoekvisum van Indonesië hebben gekregen. Volgens die inlichtingen heeft de minister van Buitenlandse Zaken Soebandrio gezegd, dat er geen sprake van is, dat dr. Leimena ambassadeur in Nederland zou worden. Voorts heeft Djoeanda met hem gesproken over de deplorabele economische en financiële situatie in Indonesië. Met de internationale olieconcerns voert Indonesië onderhandelingen over zijn eis tot overdracht van een raffinaderij; het bezit hiervan schijnt tot de "status symbols" van jonge staten te behoren.

Minister De Pous merkt op, dat de onderhavige nota op bepaalde punten heel positief is. Spreker neemt aan, dat in de periode, dat de landen door een tijdelijke zaakgelastigde zijn vertegenwoordigd, geen grote projecten aan de orde komen. Hij ziet niet in waarom er geen behoefte aan een handelsverdrag zou zijn. De overheidsbemoeying met het handelsverkeer zal via de BEB moeten lopen. Minister Zijlstra tekent bij de nota aan, dat niet alle contacten met Indonesië onder het primaat van de buitenlandse politiek moeten vallen; als financiële onderhandelingen worden geopend, zal dat onder leiding van Financiën moeten gebeuren. Minister De Pous is het op zichzelf wel met/deze opmerking van minister Zijlstra eens, maar Economische Zaken is mede geïnteresseerd als nationalisatiezaken aan de orde komen. Spreker stelt daarom voor, dat deze zaak geheel opengehouden wordt. Minister Luns is het ermede eens, dat met de afdoening van deze nota geen enkele beslissing genomen is.

7. Nota inzake de tijdelijke regeling van de wettelijke aansprakelijkheid kernenergie (Nota van de minister van Buitenlandse Zaken dd. 27 februari 1963, nr. 31750)

Minister Zijlstra merkt op, dat minister Beerman en hij nog samen overleg zullen plegen op wiens departement deze zaak in hoofdzaak behandeld zal worden, met andere woorden welke van de beide ministers de eerste ondertekenaar zal zijn. Minister De Pous merkt op, dat Economische Zaken bij de zaken van de kernenergie betrokken is. De minister-president meent, dat het hier thans om een zaak van Justitie en Financiën gaat. De raad verklaart zich met de onderhavige nota akkoord.